

# Obsah

<b>I ZÁKLADY ÚČETNICTVÍ</b>	<b>1</b>
<b>1 VÝZNAM A FUNKCE ÚČETNICTVÍ</b>	<b>1</b>
<b>2 AKTIVA A PASIVA</b>	<b>5</b>
2.1 Založení podniku . . . . .	6
2.2 Klasifikace aktiv . . . . .	6
2.3 Klasifikace zdrojů (pasiv v širším smyslu) . . . . .	9
2.3.1 Vlastní zdroje . . . . .	10
2.3.2 Cizí zdroje . . . . .	12
2.4 Základní struktura rozvahy . . . . .	15
2.5 Vliv hospodářských operací na rozvahu . . . . .	17
<b>3 METODICKÉ PRVKY ÚČETNICTVÍ</b>	<b>23</b>
3.1 Účet, účetní knihy, účetní zápisy . . . . .	24
3.1.1 Účet . . . . .	24
3.1.2 Účetní knihy . . . . .	29
3.1.3 Účetní zápisy . . . . .	34
3.2 Princip dokumentace . . . . .	36
3.3 Vnitřní kontrolní systém účetnictví . . . . .	38
3.3.1 Předvaha . . . . .	39
3.3.2 Ověření kontrolních vazeb v procesu zpracování účetnictví . . . . .	42
3.3.3 Inventarizace . . . . .	43
<b>4 OCEŇOVÁNÍ AKTIV A ZÁVAZKŮ</b>	<b>47</b>
4.1 Historické ceny – tradiční báze oceňování . . . . .	48
4.1.1 Individuální historické ceny . . . . .	48
4.1.2 Oceňovací techniky na bázi historické ceny . . . . .	49
4.2 Ostatní oceňovací základny . . . . .	52
4.2.1 Reprodukční hodnota . . . . .	52
4.2.2 Realizovatelná hodnota . . . . .	53
4.2.3 Současná hodnota . . . . .	53
4.2.4 Reálná hodnota . . . . .	54
4.3 Konceptní rámec oceňování . . . . .	54
4.3.1 Výchozí, prvotní ocenění aktiv a závazků . . . . .	55
4.3.2 Následné oceňování (k rozvahovému dni) . . . . .	55
4.4 Oceňování dle české účetní legislativy . . . . .	59
4.4.1 Oceňování při nabytí majetku a vzniku závazku . . . . .	60
4.4.2 Ocenění ke konci rozvahového dne . . . . .	61

4.5	Tiché rezervy . . . . .	63
<b>5</b>	<b>VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ</b>	<b>65</b>
5.1	Vymezení nákladů a výnosů . . . . .	65
5.2	Zisk/ztráta jako změna stavu vlastního kapitálu . . . . .	66
5.3	Zisk/ztráta jako svébytná rozvahová položka . . . . .	68
5.4	Osamostatnění výnosů a nákladů . . . . .	70
<b>6</b>	<b>NÁKLADY V PROVOZNÍM CYKLU</b>	<b>73</b>
6.1	Funkce nákladů ve fázích koloběhu aktiv . . . . .	75
6.2	Finanční a vnitropodnikové účetnictví . . . . .	82
6.2.1	Vnitropodnikové/manažerské účetnictví . . . . .	82
6.2.2	Organizační zabezpečení vnitropodnikového účetnictví . . . . .	84
6.3	Základní typy účtů . . . . .	85
6.3.1	Účty aktiv a pasiv . . . . .	87
6.3.2	Účty provozně procesní . . . . .	88
6.3.3	Účty výsledkové . . . . .	91
<b>7</b>	<b>ÚČETNÍ MODELY</b>	<b>95</b>
7.1	Účetní modely na bázi jediného výkazu: rozvahy . . . . .	95
7.1.1	Koloběh aktiv s účty provozně procesními: výrobní podnik . . . . .	96
7.1.2	Koloběh aktiv s účty provozně procesními: obchodní podnik . . . . .	98
7.1.3	Koloběh aktiv v modelu nepoužívajícím účty provozně procesní . . . . .	100
7.1.4	Společné rysy účetních modelů na bázi jediného výkazu . . . . .	103
7.2	Účetní modely na bázi rozvahy a výsledovky . . . . .	104
7.2.1	Základní rysy . . . . .	105
7.2.2	Výkazy v dvouřadových účetních modelech . . . . .	109
7.3	Porovnání účetních modelů . . . . .	110
7.3.1	Účetní modely s účelovým členěním nákladů . . . . .	110
7.3.2	Účetní modely s druhovým členěním nákladů . . . . .	113
7.4	ČR: Model účetnictví pro podnikatele . . . . .	118

## II ÚČETNICTVÍ A OKOLNÍ PROSTŘEDÍ 121

<b>8</b>	<b>HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ</b>	<b>123</b>
8.1	Americké "GAAP" . . . . .	125
8.1.1	Jak jim rozumět? . . . . .	126
8.1.2	Základní zásady . . . . .	127
8.2	Mezinárodní standardy – úplný soubor <i>IFRS</i> . . . . .	129
8.3	Evropské účetní směrnice . . . . .	131
8.4	<i>IFRS</i> pro malé a střední podniky ( <i>IFRS-MSP</i> ) . . . . .	132
8.4.1	Kdo jsou malé a střední podniky? . . . . .	133
8.4.2	Východiska Standardu a jeho obsah . . . . .	134
8.5	Další vývoj . . . . .	135

<b>9 DAŇOVÁ SOUSTAVA</b>	<b>139</b>
9.1 Nepřímé daně . . . . .	141
9.1.1 Daň z přidané hodnoty (DPH) . . . . .	141
9.1.2 Spotřební daně . . . . .	146
9.1.3 Ekologické daně . . . . .	148
9.2 Přímé daně . . . . .	148
9.2.1 Daň z příjmů . . . . .	148
9.2.2 Ostatní přímé daně . . . . .	149
9.2.3 Závěrem k soustavě daní . . . . .	150
<b>10 FINANČNÍ TRH</b>	<b>151</b>
10.1 Cenné papíry kapitálového trhu . . . . .	155
10.1.1 Úvěrové cenné papíry . . . . .	155
10.1.2 Majetkové cenné papíry . . . . .	157
10.2 Cenné papíry peněžního trhu; deriváty . . . . .	158
10.2.1 Krátkodobé úvěrové cenné papíry . . . . .	158
10.2.2 Deriváty . . . . .	159
10.3 Cenné papíry v účetnictví . . . . .	163
<b>III FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ PODNIKATELŮ V ČR</b>	<b>167</b>
<b>11 KONCEPT ÚČETNÍ SOUSTAVY</b>	<b>169</b>
11.1 Účetnictví v tržním prostředí . . . . .	170
11.2 Regulační rámec českého účetnictví . . . . .	171
11.2.1 Zákon o účetnictví . . . . .	173
11.2.2 Vyhláška pro podnikatele . . . . .	175
11.2.3 České účetní standardy pro podnikatele . . . . .	177
11.2.4 Konstrukce směrné účtové osnovy . . . . .	178
11.3 O účetním myšlení . . . . .	180
11.4 Dodatek: Směrná účtová osnova (podnikatelé) . . . . .	181
<b>12 NÁKLADY A VÝNOSY</b>	<b>183</b>
12.1 Obecná charakteristika . . . . .	183
12.2 Základní charakteristika nákladů . . . . .	186
12.3 Základní charakteristika výnosů . . . . .	189
12.4 Časové rozlišování . . . . .	193
12.5 Tvorba a použití rezerv . . . . .	199
12.6 Kursové rozdíly . . . . .	203
12.6.1 Původní ocenění . . . . .	203
12.6.2 Kursové rozdíly během účetního období . . . . .	204
12.6.3 Kursové rozdíly ke konci rozvahového dne . . . . .	205
12.7 Tvorba a použití opravných položek . . . . .	207
12.8 Zajištění věcné srovnatelnosti . . . . .	211
12.9 Daň z příjmů . . . . .	212
12.9.1 Splatná daň . . . . .	212
12.9.2 Odložená daň . . . . .	213
12.10 Převodové účty . . . . .	217

<b>13 DLOUHODOBÝ MAJETEK</b>	<b>219</b>
13.1 Vymezení dlouhodobého majetku . . . . .	219
13.1.1 Dlouhodobý hmotný majetek (účtová skupina 02 a 03) . . . . .	219
13.1.2 Dlouhodobý nehmotný majetek (účtová skupina 01) . . . . .	222
13.1.3 Dlouhodobý finanční majetek (účtová skupina 06) . . . . .	224
13.2 Oceňování dlouhodobého majetku . . . . .	226
13.2.1 Ocenění při nabytí . . . . .	226
13.2.2 Ocenění k rozvahovému dni . . . . .	228
13.3 Pořizování dlouhodobého majetku . . . . .	234
13.4 Odpisování dlouhodobého majetku . . . . .	238
13.4.1 Účetní odpisy . . . . .	239
13.4.2 Daňové odpisy . . . . .	242
13.5 Vyřazení dlouhodobého majetku . . . . .	246
13.6 Povolenky na emise a preferenční limity . . . . .	249
13.6.1 Povolenky na emise skleníkových plynů . . . . .	249
13.6.2 Preferenční limity . . . . .	249
13.7 Analytické účty dlouhodobého majetku . . . . .	250
<b>14 ZÁSoby</b>	<b>251</b>
14.1 Vymezení zásob . . . . .	251
14.2 Oceňování zásob . . . . .	253
14.3 Účtování o zásobách . . . . .	254
14.4 Daň z přidané hodnoty při nákupu zásob . . . . .	262
14.4.1 Nákup od tuzemského dodavatele . . . . .	262
14.4.2 Pořízení zásob z jiného členského státu EU . . . . .	264
14.5 Inventarizační rozdíly . . . . .	265
14.6 Analytické účty zásob . . . . .	265
<b>15 FINANČNÍ MAJETEK A ÚVĚRY: KRÁTKODOBÉ</b>	<b>267</b>
15.1 Bankovní účty . . . . .	268
15.2 Platební styk . . . . .	269
15.3 Krátkodobé bankovní a eskontní úvěry . . . . .	271
15.4 Krátkodobé finanční výpomoci . . . . .	275
15.5 Krátkodobý finanční majetek . . . . .	275
15.5.1 Cenné papíry neemitované podnikem . . . . .	275
15.5.2 Vlastní cenné papíry . . . . .	279
15.6 Inventarizace, analytické účty . . . . .	281
<b>16 ZÚČTOVACÍ VZTAHY</b>	<b>283</b>
16.1 Pohledávky – účtová skupina 31 . . . . .	284
16.2 Závazky (krátkodobé) - účtová skupina 32 . . . . .	286
16.3 Účtová skupina 33 . . . . .	287
16.4 Vztahy ke správcům daní - účt. sk. 34 . . . . .	288
16.5 Účtové skupiny 35 - Pohledávky a 36 - Závazky . . . . .	293
16.6 Jiné pohledávky a závazky - účt. sk. 37 . . . . .	295
16.6.1 Prodej podniku nebo jeho části . . . . .	295
16.6.2 Pohledávky a závazky z operací s deriváty . . . . .	297
16.6.3 Pohledávky z pronájmu; závazky z nájmu . . . . .	302

16.6.4	Pohledávky z vydaných dluhopisů . . . . .	302
16.6.5	Ostatní pohledávky a závazky . . . . .	303
16.6.6	Přechodné účty aktiv a pasiv - účt. sk. 38 . . . . .	304
16.7	Účtová skupina 39 . . . . .	305
16.8	Závěrem k pohledávkám a závazkům . . . . .	306
16.8.1	Doplňující informace . . . . .	306
16.8.2	Analytické účty k účtům třídy 3 . . . . .	307
<b>17</b>	<b>DLOUHODOBÉ ZDROJE</b>	<b>309</b>
17.1	Vlastní kapitál . . . . .	309
17.1.1	Základní kapitál - účet 411 . . . . .	313
17.1.2	Ostatní složky vlastního kapitálu . . . . .	325
17.2	Dlouhodobé cizí zdroje . . . . .	329
<b>18</b>	<b>ÚČETNÍ UZÁVĚRKA</b>	<b>337</b>
18.1	Předpoklad trvání podniku . . . . .	338
18.2	Akruální báze . . . . .	340
18.3	Věrné zobrazení skutečnosti . . . . .	346
18.3.1	Jak rozumět věrnému a poctivému obrazu? . . . . .	346
18.3.2	Inventarizace . . . . .	348
18.4	Výpočet a zúčtování daně z příjmů . . . . .	349
18.5	Uzavření účtů . . . . .	351
18.6	Zajištění bilanční kontinuity . . . . .	353
<b>19</b>	<b>ÚČETNÍ ZÁVĚRKA</b>	<b>357</b>
19.1	Účetní výkazy s přílohou . . . . .	358
19.1.1	Rozvaha . . . . .	360
19.1.2	Výkaz zisku a ztráty . . . . .	361
19.1.3	Přehled o peněžních tocích . . . . .	364
19.1.4	Přehled o změnách vlastního kapitálu . . . . .	368
19.1.5	Příloha k účetním výkazům . . . . .	369
19.1.6	Zveřejňování účetní závěrky . . . . .	369
19.2	Rozdělení výsledku hospodaření . . . . .	371
19.2.1	Rozdělení zisku . . . . .	371
19.2.2	Vypořádání ztráty . . . . .	374
19.2.3	Závěrečné poznámky ke kap. 19 . . . . .	376
19.3	Dodatek: Formáty účetních výkazů . . . . .	377
<b>20</b>	<b>VÝKAZ Z/Z V ÚČELOVÉM ČLENĚNÍ</b>	<b>387</b>
20.1	Vykazování nákladů podle jejich funkce . . . . .	387
20.1.1	Úprava výkazu prováděcí vyhláškou . . . . .	387
20.1.2	Struktura nákladů podle účelu/funkce . . . . .	388
20.1.3	Zajištění údajů o nákladech podle účelu/funkce . . . . .	388
20.2	Dodatek: Formát výkazu v účelové struktuře . . . . .	394
	<b>Bibliografie</b> . . . . .	<b>399</b>
	<b>Rejstřík</b> . . . . .	<b>403</b>
	<b>Volná příloha: Vzorový účtový rozvrh pro podnikatele k 1.1.2008</b>	